

การพัฒนาหลักสูตร
เรื่อง การขับขานเพลงพื้นบ้านสี่ประสานเพลงอีแซวแฉ่วหวาน
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
จังหวัดสุพรรณบุรี

บรรจง แหียงกระโทก

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ปีการศึกษา 2552

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี อนุมัติวิทยานิพนธ์ เรื่อง การพัฒนาหลักสูตร
เรื่อง การขับขานเพลงพื้นบ้านสืบสานเพลงอีแซวแฉวแฉวหวาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
จังหวัดสุพรรณบุรี เสนอโดย นางบรรจง แหียงกระโทก เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดาม
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

.....รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบัณฑิตศึกษา

(นายตระกูล จันทสุนทร)

วันที่ 21 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2553

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ดร.นารีรัตน์ สุวรรณวาริ)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ จันทรเรือง)

.....กรรมการ

(ดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ

(ดร.วสัน ปูนผล)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การพัฒนาหลักสูตร เรื่องการขับขานเพลงพื้นบ้านสืบสานเพลงอีแซวแฉวแหวหวาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดสุพรรณบุรี
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ จันทร์เรือง ดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ
ชื่อนักศึกษา	บรรจง แหียงกระโทก
สาขาวิชา	หลักสูตรและการสอน
ปีการศึกษา	2552

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายทั่วไป เพื่อพัฒนาหลักสูตร เรื่องการขับขานเพลงพื้นบ้านสืบสานเพลงอีแซวแฉวแหวหวาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีความมุ่งหมายเฉพาะเพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) พัฒนาหลักสูตร 3) ทดลองใช้หลักสูตร 4) ประเมินผลและการปรับปรุงหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ้านกรวด อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 จำนวน 20 คน ได้มาโดยวิธีเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) หลักสูตร เรื่องการขับขานเพลงพื้นบ้านสืบสานเพลงอีแซวแฉวแหวหวาน 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.868 3) แบบประเมินทักษะการปฏิบัติ 4) แบบวัดเจตคติต่อเพลงอีแซว วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) การทดสอบที (t-test) และวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน การพัฒนาหลักสูตร เรื่องการขับขานเพลงพื้นบ้านสืบสานเพลงอีแซวแฉวแหวหวาน จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า สถานศึกษาและบุคคลที่เกี่ยวข้องมีความต้องการให้ นักเรียนเกิดความรัก ความภาคภูมิใจและหวงแหนในภูมิปัญญาท้องถิ่นของตน เพื่อให้ นักเรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงในท้องถิ่นของตนเอง โดยมีผู้ที่มีความรู้ความสามารถร่วมถ่ายทอด และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตลอดจนเนื้อหาที่สอดคล้องมีความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียนพร้อมทั้งเน้นฝึกทักษะการปฏิบัติจริง
2. ผลการพัฒนาหลักสูตร เรื่องการขับขานเพลงพื้นบ้านสืบสานเพลงอีแซวแฉวแหวหวาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง คำอธิบาย รายวิชา สาระการเรียนรู้ เวลาเรียน แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียน การสอน

แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล โดยเนื้อหาของหลักสูตรแบ่งเป็น ภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ พบว่าหลักสูตร มีความเหมาะสมที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับนักเรียน

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตร โดยนำหลักสูตร เรื่องการขับขานเพลงพื้นบ้านสืบสาน เพลงอีแซวแฉ่วหวาน ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดบ้านกรวด อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 20 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โดยดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจาก การสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความตั้งใจและสนใจใฝ่เรียนรู้ ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมที่หลากหลายด้วยความสนุกสนาน

4. ผลการประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการขับขานเพลงพื้นบ้านสืบสานเพลงอีแซวแฉ่วหวาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนตามหลักสูตรมีการพัฒนาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการประเมินทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ในด้านเจตคติต่อเพลงอีแซวของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และหลักสูตรควรปรับปรุงเรื่องระยะเวลาในการสอนให้มีความยืดหยุ่นและสอดคล้องกับเนื้อหา

Thesis Title   Local Curriculum Development on "Local Folk Songs: E Saew Waewwan Song" for Prathomsuksa 6 Students, Suphan Buri Province

Thesis Advisor   Asst. Prof. Dr. Pramote Chanruang
                                 Dr. Suphot Koedsuwan

Name   Banjong Yangkratoke

Concentration   Curriculum and Instruction

Academic Year   2009

ABSTRACT

The general purpose of this research was to develop a curriculum on "Local Folk songs: E Saew Waewwan Song" for Prathomsuksa 6 students In Suphan Buri Province. The specific purposes were to 1) study basic information, 2) develop a curriculum, 3) test a curriculum and 4) evaluate and improve a curriculum. The sample drawn using purposive sampling was 20 Prathomsuksa 6 students during the second semester in the academic year 2009 from Wad Ban Kruad School, Don Chedi District, Suphan Buri Province. The research instruments were 1) a curriculum of "Local Folk Songs: E Saew Waewwan Song", 2) an achievement test to a reliability of 0.868, 3) an evaluation of practical skills and 4) an attitude test to E Saew Song. The data were analyzed in terms of percentage, mean, standard deviation, t-test and content analysis.

The findings were as follows:

1. from the study of basic information, it was found that the school and involved persons would like students to love, be proud and cherish in their local wisdom. They also would like students to learn from their lives in their local area. There would be experts help to convey knowledge and arrange learning activities and content to be suitable with Prathomsuksa 6 student. The process should also emphasis on practicing skills.

2. from the result of developing the curriculum, it composed principle, objective, structure, course description, content, studying period, learning activity guideline, studying media, teaching, learning source, measurement and evaluation. The curriculum was comprised of theoretical and practical parts. The result showed that the curriculum was suitable for students to learn.

3. from testing the curriculum to the aforementioned sample, the researcher processed learning activities according to the learning plan and found that most students paid attention to study and enjoyably participate in the learning activities.

4. the result of evaluation and improvement showed that the students' average score of learning achievement was higher after using the developed curriculum at a significance level of .05. The students' practical skills were, overall, at a great level. Besides, their attitude towards "E Saew" song was at the highest level. Nonetheless, the curriculum should improve about studying period to be more flexible and suitable with the content.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้โดยได้รับความอนุเคราะห์ช่วยเหลือแนะนำอย่างดียิ่งจาก ดร.นาริรัตน์ สุวรรณวาริ ประธานกรรมการควบคุมการสอบวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ จันทรเรือง ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และดร.วสัน ปูนผล กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้อุทิศเวลาที่มีค่า ให้คำปรึกษาแนะนำและชี้แนะแนวทางข้อบกพร่องต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัย จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณไว้อย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.นาริรัตน์ สุวรรณวาริ ดร.เนติ เฉลยวาเรศ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราโมทย์ จันทรเรือง ดร.สุพจน์ เกิดสุวรรณ และ นายสุจินต์ ชาวบางงาม ในฐานะผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อความสมบูรณ์ถูกต้องตามกระบวนการทำวิจัย ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี จังหวัดลพบุรีทุกท่าน ที่ได้ให้ความรู้ คำแนะนำ คำปรึกษาแก่ผู้วิจัย และขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบ้านกรวด ผู้อำนวยการโรงเรียน วัดสระदान คณะครู และนักเรียน ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ให้คำปรึกษา และให้ข้อเสนอแนะในการทำวิทยานิพนธ์จนสำเร็จสมบูรณ์ ซึ่งคุณค่าและประโยชน์จาก วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่อบูชาพระคุณของคุณพ่อสังเวียน คุณแม่น้ำค้าง ศรีบานเย็น ผู้มีพระคุณสูงสุด และขอขอบคุณนางสาวศศิมาภรณ์ แหียงกระโทก ผู้คอยให้ กำลังใจช่วยเหลืออย่างดีตลอดระยะเวลาที่ศึกษาและทำการวิจัยและ ครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้ อบรมสั่งสอนวางรากฐานการศึกษา ให้แก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

บรรจง แหียงกระโทก

สารบัญ

	หน้า
หน้าอนุมัติ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
ประกาศคุณูปการ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
สมมติฐานการวิจัย.....	10
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
การพัฒนาหลักสูตร.....	14
ความหมายของหลักสูตร.....	14
ความสำคัญของหลักสูตร.....	15
องค์ประกอบของหลักสูตร.....	15
ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร.....	17
ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร.....	18
การประเมินหลักสูตร.....	19
การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	22
ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	22
เหตุผลและความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	23
กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	24
แนวทางการดำเนินงานจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น.....	28

บทที่ 2 (ต่อ)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.....	31
วิสัยทัศน์.....	31
หลักการ.....	31
จุดหมาย.....	31
การจัดเวลาเรียน.....	32
โครงสร้างเวลาเรียน.....	32
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	33
ประเภทของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	33
ความหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	34
ความสำคัญของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	34
จุดมุ่งหมายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	35
หลักการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	35
ขอบข่ายของกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน.....	36
การจัดตั้งชุมนุมตามความถนัดและความสนใจ.....	36
เพลงอีแซว.....	37
ความหมายของเพลงพื้นบ้าน.....	37
ลักษณะเฉพาะของเพลงพื้นบ้าน.....	37
ประวัติความเป็นมาของเพลงอีแซว.....	39
ลักษณะคำประพันธ์.....	40
ทำนองการร้อง.....	42
เครื่องดนตรีประกอบ.....	42
เครื่องแต่งกาย.....	44
ขนบธรรมเนียมในการแสดงเพลงอีแซว.....	45
แนวคิดภูมิปัญญาท้องถิ่น.....	46
ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น.....	46
ลักษณะของภูมิปัญญาท้องถิ่น.....	47
การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น.....	48
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	49
ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	49
องค์ประกอบของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	49

	หน้า
บทที่ 2 (ต่อ)	
การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	50
ทักษะการปฏิบัติ.....	52
ความหมายของทักษะการปฏิบัติ.....	52
กระบวนการวัดทักษะการปฏิบัติ.....	53
เครื่องมือวัดทักษะการปฏิบัติ.....	54
เจตคติต่อหลักสูตร.....	56
ความหมายของเจตคติ.....	56
ลักษณะของการวัดเจตคติ.....	57
การวัดเจตคติ.....	58
วิธีการวัดเจตคติ.....	61
ประโยชน์ของเจตคติ.....	62
ประเภทของแบบวัดเจตคติ.....	62
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	64
งานวิจัยในประเทศ.....	64
งานวิจัยต่างประเทศ.....	68
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	71
ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research) : การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน.....	71
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development) : การพัฒนาหลักสูตร.....	77
ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research) : การทดลองใช้หลักสูตร.....	79
ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development) : การประเมินผลและปรับปรุง หลักสูตร.....	81
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	85
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	88
ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research) : การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน.....	88
ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development) : การพัฒนาหลักสูตร.....	98
ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research) : การทดลองใช้หลักสูตร.....	106
ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development) : การประเมินผลและปรับปรุง หลักสูตร.....	108

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	112
วิธีดำเนินการวิจัย.....	112
สรุปผลการวิจัย.....	114
อภิปรายผล.....	116
ข้อเสนอแนะ.....	119
บรรณานุกรม.....	121
ภาคผนวก.....	129
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือ.....	130
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย.....	134
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลการวิจัย.....	136
ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์และแบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง.....	139
ภาคผนวก จ แบบสอบถามและแบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง.....	144
ภาคผนวก ฉ หลักสูตรการขับขานเพลงพื้นบ้านสืบสานเพลงอีแซว แ่ว่วหวาน.....	149
ภาคผนวก ช แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของหลักสูตร.....	213
ภาคผนวก ซ ตารางปรับปรุงหลักสูตร.....	218
ภาคผนวก ฌ แบบประเมินด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบ ประเมินค่าดัชนีความสอดคล้อง.....	220
ภาคผนวก ญ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	233
ภาคผนวก ฎ แบบประเมินค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบประเมิน ทักษะการปฏิบัติ.....	238
ภาคผนวก ฏ แบบประเมินด้านเจตคติต่อเพลงอีแซวและแบบประเมิน ค่าดัชนีความสอดคล้อง.....	246
ภาคผนวก ฐ การวิเคราะห์ความยากง่าย อำนางจำแนก และ ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทาง การเรียน	253
ภาคผนวก ท ภาพกิจกรรมประกอบการพัฒนาหลักสูตร.....	256
ประวัติผู้ทำวิทยานิพนธ์.....	263

สารบัญตาราง

		หน้า
ตาราง 1	สรุปวิธีดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน.....	76
ตาราง 2	สรุปวิธีดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาหลักสูตร.....	78
ตาราง 3	สรุปวิธีดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร.....	80
ตาราง 4	สรุปวิธีดำเนินการวิจัยขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร...	84
ตาราง 5	จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	91
ตาราง 6	จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักเรียน.....	95
ตาราง 7	จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับความต้องการรูปแบบการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน.....	96
ตาราง 8	จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับความต้องการในการจัดเนื้อหา.....	96
ตาราง 9	จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับประโยชน์ในการเรียน.....	97
ตาราง 10	จำนวนและร้อยละเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล.....	98
ตาราง 11	ขอบข่ายเนื้อหาหลักสูตร.....	102
ตาราง 12	เวลาเรียนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ.....	103
ตาราง 13	ค่าดัชนีความสอดคล้องที่ได้จากการประเมินหลักสูตรฉบับร่างของ ผู้เชี่ยวชาญ.....	104
ตาราง 14	การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	108
ตาราง 15	คะแนนเฉลี่ยทักษะการปฏิบัติ.....	109
ตาราง 16	คะแนนค่าเฉลี่ยของระดับเจตคติต่อหลักสูตร.....	109

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยพัฒนาหลักสูตร.....	11

มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี